

EL LLENGUATGE

L'objecte i
el motiu

A tots els diccionaris de sinònims es reconeix la sinonímia existent entre els substantius *objecte* i *objectiu*. Es tracta, és clar —com, de fet, en la immensa majoria dels casos—, d'una sinonímia parcial, car *objecte* té un camp de significació molt més extens que no pas *objectiu*. Podríem indicar l'abast exacte d'aquesta sinonímia dient que *objectiu*, usat com a substantiu abstracte, és sempre substituïble per *objecte*, però que, en canvi, *objecte*, fins i tot usat amb un valor abstracte, no sempre és substituïble per *objectiu*. El Diccionari Fabra reconeix també aquesta sinonímia en proposar per a *objecte*, entre d'altres, la definició següent: «allò que es pren com a fi d'una acció, d'un esforç». Els exemples següents del Fabra, proposats per als substantius *objecte* i *objectiu*, acaben de reconèixer aquesta sinonímia o significat afí: *El meu principal objecte és convèncer-nos (sic) que aneu errats* i *El seu objectiu era apoderar-se d'aquella posició*. De fet, si el substantiu *objecte* ha arribat a adquirir el mateix significat que *objectiu* és perquè ja entre els conceptes —per exemple, la matèria d'estudi d'un investigador (l'*objecte*) i la finalitat que es proposa (l'*objectiu*)— no sempre existeix una frontera prou definida.

Un cas semblant d'interferència de conceptes que es tradueix en l'ús d'un mot amb el mateix valor que un altre és el que observem en els que designen els substantius *objecte* i *motiu*. Per *motiu* entenem la raó que indueix algú a obrar, la qual, en alguns casos, es pot arribar a confondre, o pot arribar a coincidir, amb l'*objecte* d'aquesta actuació: Observem, així, que en dos dels exemples que proposa el Diccionari Fabra com a il·lustració del significat del mot *objecte*, aquest mot hi podria ésser segurament substituït per *motiu*: *Objecte de meditació* i *Ha estat objecte de l'admiració de tothom*, frases que podrien esdevenir *Motius de meditació* i *Ha estat motiu de l'admiració de tothom*. Anàlogament, amb determinatius com *queixa*, *discòrdia*, *rivalitat*, etc., en alguns casos podem formar grups nominals indistintament amb *objecte* i amb *motiu*: *objecte de queixa* i *motiu de queixa*, etc. Però no hi ha dubte que n'hi ha que abusen d'aquesta possibilitat (ús de *motiu* per *objecte*), en un cas com ara el d'una explotació minera, en què podem dir *El mineral* (una cosa material) és *objecte d'explotació* però no... és *motiu d'explotació*.

Albert Jané